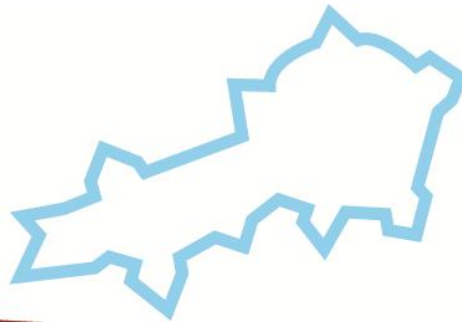

Jaarverslag 2016

8e verslagjaar SIEB

STICHTING
INDUSTRIEEL
ERFGOED
BERGEN OP STOOM

Vastgesteld in de Jaarvergadering
Gehouden in Stadscafé Thalia
Bergen op Zoom, 14 februari 2017

Inhoudsopgave

Algemene gegevens	3
Bestuurssamenstelling	3
Doelstelling stichting	3
Verslag activiteiten 2016	4
A. Inventariseren en documenteren van het industrieel erfgoed	4
B. Uitgeven van boeken, brochures en andere publicaties	5
C. Lezingen, symposia en evenementen	6
D. Stimuleren herstel, renovatie en herbestemming	6
E. Samenwerking	9
Vooruitblik 2017	10
Financieel jaarverslag 2016	
- Winst- en verliesrekening 2016	11
- Toelichting Winst- en verliesrekening 2016	12
- Balans 31 december 2016	12
- Toelichting Balans 31 december 2016	13
- Kasstroomoverzicht 2016	14
Verslag kascontrolecommissie	15
Bijlage:	
- Overzicht mediaplaatsingen 2016	16
- Overzicht lezingen/presentaties 2016	16

Algemene gegevens

Naam:	Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Stoom
Datum oprichting:	31 december 2008
KvK:	20148050
Bank:	NL72 RABO 0148 7800 75
Correspondentie adres:	Aak 37, 4617 GA Bergen op Zoom
E-mail:	info@bergenopstoom.nl
Telefoon:	(06) 46 25 27 20 (Marc van der Steen)
Website:	www.bergenopstoom.nl

Bestuur stichting

Het bestuur bestaat in 2016 uit:

- Marc van der Steen, voorzitter
- Henk Franken, secretaris
- Ard-Jan Buijs, penningmeester
- Gijs Asselbergs (t/m 18 december 2016)
- Toon Franken
- Gerrit Groeneweg
- Willem Heijbroek
- Frans van Loon (vanaf 7 maart 2016)

Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Stoom

Industrieel erfgoed is een paraplubegrip dat in Nederland staat voor: alle tastbare getuigen van voorbije fasen in de ontwikkeling van bedrijf en techniek.

Hieronder vallen zowel niet-gebouwde zaken als bedrijfsarchieven, beeld- en geluidscollecties, roerend erfgoed (machines, apparatuur), mobiel erfgoed (alle denkbare verkeersmiddelen) als gebouwd en infrastructureel erfgoed, en producten. Het gebouwde erfgoed omvat een breed scala aan objecten, variërend van productie (bedrijfsgebouwen, schoorstenen, fabrikantenvilla's, arbeidershuisvesting), opslag (pakhuisen, vemen), transport (bruggen, spoorwegstations), handel (winkels, beursgebouwen), openbare nutsvoorzieningen (gasfabrieken, watertorens, tv-torens) tot waterstaatkundige objecten (sluizen en stuwen). Het infrastructurele erfgoed omvat vaarwegen en havens, verkeerswegen, spoor- en tramwegen en vliegvelden met alle bijbehorende voorzieningen.

De Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Stoom heeft als doel *het verspreiden van de kennis over en bevordering van het behoud van het industrieel erfgoed van de gemeente Bergen op Zoom.*

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. Het inventariseren en documenteren van industrieel erfgoed en het bestuderen van bronnen over dit erfgoed.
- b. Het uitgeven van boeken, brochures en andere publicaties over industrieel erfgoed en de samenhang met andere aspecten van de lokale samenleving.
- c. Het organiseren van of medewerking verlenen aan lezingen, symposia en evenementen.
- d. Het stimuleren van herstel, renovatie en verantwoorde herbestemming van industrieel erfgoed.

De stichting tracht hiermee te bereiken dat de Bergse bevolking, bedrijven en gemeente waarde hechten aan het behoud van het industrieel erfgoed van Bergen op Zoom en de naaste omgeving.

Verslag activiteiten 2016

Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Stoom (SIEB) is op diverse fronten actief geweest met het werken aan haar doelstelling *het verspreiden van de kennis over en bevordering van het behoud van het industrieel erfgoed van de gemeente Bergen op Zoom.*

A. Inventariseren en documenteren van het industrieel erfgoed

Er is een eerste stap gezet met het inventariseren van de schenking van Mart Hazen betreffende het archief van Modelmakerij Gebr. Hazen. Op 16 juli 2016 heeft een interview plaatsgevonden met een ruime vertegenwoordiging van de familie Hazen.

Modelmakerij Gebr. Hazen, Zuidsingel 19-20: houten riemschijven worden geladen op de wagen van Th Bakx. Foto circa 1920

STICHTING
INDUSTRIEEL
ERFGOED
BERGEN OP STOOM

B. Uitgeven van boeken, brochures en andere publicaties over industrieel erfgoed

Bergen op Stap

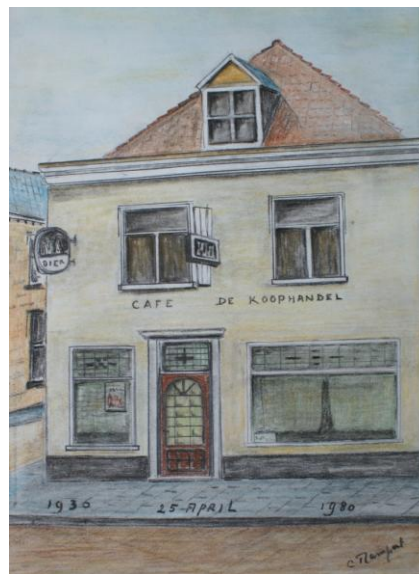
Bergen op Stap wordt een historische wandeling door het rijke horecaverleden van Bergen op Zoom. Auteur Henk Franken beschrijft verdwenen en nog bestaande cafés: historie café, bijzondere uitbaters, bijzondere klanten, activiteiten, verenigingen. Dit alles gelardeerd met foto's en afbeeldingen (selectie uit 20 ordners beschikbaar materiaal). Henk heeft nu al circa 450 locaties in beeld gebracht met daaraan gekoppeld 750 cafénamen. In 2016 is verder gewerkt aan het boek. De lancering van het boek wordt gepland zodra 80% van het boek is geschreven.

Links: Logement Het Nieuwe Brandyzer van C.J.A. Soeters (Korenbeursstraat 26, circa 1927-1930)
Rechts: Café Het Markiezenhof van L.A. van Nijnatten (Steenbergsestraat 7, circa 1950-1955)

Tramstation
Café Damen,
Hoek Stationstraat
Bergen op Zoom.
Telefoon Inter. no. 34.

Nieuw Stations-Koffiehuis,
Café restaurant,
MET FLINKE STALLING.
12001 Aanbevelend,
L. P. A. OOMS—Janssens.
TRAM-STATION—BERGEN-OP-ZOOM.
Ter voorkoming van vergissingen zullen voortaan alle in bewaring gegeven Rijwielen worden voorzien van een nummer.
Telefoon Interc. No. 55.

Links: Advertenties uit 1907; Rechts: Café De Koophandel (Wouwsestraat, 1980)

C. Lezingen, symposia en evenementen

School voor Geschiedenis

De School voor Geschiedenis is een educatief project van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom. Het biedt de cursisten de gelegenheid om kennis te maken met de geschiedenis van stad en ommeland, in de context van de regionale en internationale geschiedenis. De totale cursus omvat drie seizoenen. De School is gestart in het schooljaar 2010/2011.

In het eerste leerjaar verzorgt Marc van der Steen namens SIEB de les over bedrijvigheid en industrie, die een periode van 700 jaar omvat (1300-2000).

SIEB verzorgt sinds het cursusjaar 2014/2015 in het 3^e leerjaar twee modules:

1. Module bedrijvigheid en industrie
 - a. *Meekrap, suiker en alcohol productie door Willem Heijbroek (1)*
 - b. *Meekrap, suiker en alcohol productie door Willem Heijbroek (2)*
 - c. *IJzer- en metaalindustrie door Ard-Jan Bruijs*
2. Module potmakerijen door Gerrit Groeneweg
 - a. *Grondstoffen, techniek en assortiment*
 - b. *Organisatie, handel, transport en concurrentie*
 - c. *Nieuwe initiatieven, mechanisatie en industrialisatie*

D. Stimuleren herstel, renovatie en herbestemming industrieel erfgoed

Transformatorstation Zuid-Oostsingel 39

Na een verloren aanvraag voor de gemeentelijke monumentenstatus voor het transformatorstation gelegen aan Zuid-Oostsingel 39 heeft SIEB de behoudenswaardige muurschildering van de beeldend kunstenaar Louis Weijts (1905-1995) weten te behouden. Het pand is in april 2012 gesloopt.

De volgende stappen zijn geweest het plaatsen van het 1.700 kilogram zware gevaarte op een hoogte van circa een meter, verankeren aan de muur en afwerken. Hiervoor is in 2013 een eerste stap gezet door een stalen frame rondom de muurschildering te maken. Na meerdere scenario's te hebben verkend, is in 2014 een definitieve oplossing gekozen. Cees Boerhout heeft deze fase van het project namens SIEB begeleid. In 2015 is de muurschildering op één meter hoogte getild, voorzien van een mooie omlijsting en gerestaureerd. Dit alles is mogelijk gemaakt door sponsoring, bijdragen van particulieren en de inzet van Heeren Kraanverhuurbedrijf, Bert de Dooij en restaurateur Henk Olthuysen.

Op 27 mei 2016 heeft de feestelijke onthulling plaatsgevonden. Ad van Loon tekende voor de website van de Geschiedkundige Kring en SIEB het volgende verslag op.

Een stukje industrieel erfgoed is voor het nageslacht bewaard. In aanwezigheid van een groep genodigden onthulden wethouder Yvonne Kammeijer en Kees de Mooij het kunstwerk van Louis Weijts, dat werd gered uit het te slopen trafohuis aan de Zuidsingel. SIEB voorzitter Marc van der Steen vertelde dat de eigenlijke bedoeling was het complete trafohuis te redden, omdat het een van de zeldzame voorbeelden van het zgn. Nieuwe Bouwen in Bergen op Zoom was. Dat is niet gelukt, eigenaar Tante Louise Vivensis had het terrein nodig voor de geplande nieuwbouw van het ABG. Daartoe was het pand ook destijds aangekocht. Vandaag de dag is het echter nog steeds een braak terrein, dat deel uitmaakt van de 'wandeltuin' rondom het tijdelijke gebouw. Achteraf kun je je dus afvragen of sloop dan ook zo wel zo nodig was in 2012. SIEB kreeg overigens alle medewerking om vooraf het kunstwerk van Louis Weijts uit de muur van het gebouw te (laten) zagen. Twee later aangebrachte, andere kunstwerken van J. Vriens en J. Verburt zijn verloren gegaan.

Kees de Mooij en wethouder Yvonne Kammeijer onthullen de muurschildering. Hans de Mooij kijkt toe. Foto Dick Vermaas, 27 mei 2016

Het geredde kunstwerk heeft de sloop mede kunnen overleven dank zij de spontane medewerking van diverse bedrijven die zorgden voor het uitzagen, inpakken en transport van het 1700 kg zware blok metselwerk naar het gastvrije onderdak dat buurman Kees de Mooij Fiets en Fitness aanbood. Na restauratie heeft het kunstwerk daar nu een ‘definitieve’ plek gekregen. Nóg een reden om een bij deze fietsenwinkel binnen te lopen, die zelf als 50 jarige ook is gevestigd in een vroeger industrieel complex, de Liga. Kees vertelde in het kort iets over de geschiedenis van het bedrijf, dat begon aan de Korte Parkstraat, en via Zuivelstraat en Wassenaarstraat thans aan de Zuidsingel is gevestigd. Na de onthulling van het kunstwerk werd Cees Boerhout als medeoprichter van SIEB even in het zonnetje gezet. De 85-jarige Boerhout heeft het estafettestokje inmiddels aan jongere opvolgers doorgegeven, maar blijft niettemin beschikbaar voor gelegenhedenactiviteiten. Als klein gebaar kreeg hij een voorraadje van wat hij altijd een hassebasie noemde, en echtgenote Cox een boekje als dank voor het langdurig ‘afstaan’ van haar Cees.

Cees Boerhout neemt afscheid, en wordt door Marc van der Steen in het zonnetje gezet. Foto Dick Vermaas, 27 mei 2016

Samenwerking

Door onze activiteiten op vele fronten werken we inmiddels samen met tal van organisaties, instellingen, bedrijven en particulieren. In 2016 is samengewerkt met:

1. Bert de Dooij
2. Cultuurbedrijf (Yolande Kortlever, Claartje Rijkers)
3. Cultuur Historische Organisaties
4. Gemeente Bergen op Zoom – Afdeling Stedelijke Ontwikkeling (Elaine Kools, Olga Stroo)
5. Kees de Mooij Fiets en Fitness (Hans en Kees de Mooij)
6. Markiezenhof Historisch Centrum (m.n. Saskia van Bavel)
7. Overnieuw Communicatie (Rick van Geel)
8. Page & Poster Graphics (Pim Huijgens)
9. School voor Geschiedenis
10. Stichting Behoud Weerwisserij
11. Stichting Bezichtiging Monumenten
12. Tom van Eekelen
13. VVV De Brabantse Wal
14. Werkgroep Kunsten in de Monumenten
15. Wim Lambrechts
16. Bas Verbogt

De Cultuur Historische Organisaties (CHO) komen drie tot vier keer per jaar bij elkaar om elkaar te informeren over hun activiteiten en samenwerking te bevorderen. Zo wordt de inzet in de Werkgroep Kunsten in de Monumenten afgestemd. Het CHO bestaat uit Heemkundekring Halchterth, Geschiedkundige Kring, Vereniging Binnenstad, Stichting In den Scherminckel, Stichting Bezichtiging Monumenten, Stichting Jeugd Monumentendag, Gemeente Bergen op Zoom, Gilde Sint Sebastiaan, Vrienden van de West-Brabantse Waterlinie, Dialectgenootschap De Berregse Kamer, Vrienden van het Markiezenhof, De Borgherij op den Zoom en SIEB. Willem Heijbroek vertegenwoordigt SIEB in het CHO.

Met het Markiezenhof Historisch Centrum (MHC) is overeengekomen dat zij aan SIEB beeldmateriaal uit de beeldbank gratis ter beschikking stellen. Dit beeldmateriaal zal door SIEB uitsluitend gebruikt worden voor toekomstige publicaties en presentaties. SIEB zet zich als tegenprestatie in collecties van particulieren op het gebied van industrieel erfgoed te ontsluiten en zoveel mogelijk onder te brengen in het MHC.

Op 2 april 2011 is SIEB toegetreden tot de Federatie Industrieel Erfgoed Nederland (FIEN).

Vooruitblik 2017

Categorie	Activiteit	Realisatie
a. Het inventariseren en documenteren van industrieel erfgoed en het bestuderen van bronnen over dit erfgoed.	Archief Modelmakerij Gebr. Hazen (schenking aan SIEB) <i>Inventarisatie door Cees Boerhout en Marc van der Steen</i>	2016/2017
b. Het uitgeven van boeken, brochures en andere publicaties over industrieel erfgoed en de samenhang met andere aspecten van de lokale samenleving.	Boek 'Bergen op Stap' <i>Auteur: Henk Franken</i>	Ntb
c. Het organiseren van of medewerking verlenen aan lezingen, symposia en evenementen.	School van Geschiedenis Bijdrage SIEB in schooljaar 2016/2017: 1 ^e leerjaar <i>Les 6 Vroege bedrijvigheid en industrie door Marc van der Steen</i> 3 ^e leerjaar – module bedrijvigheid en industrie a. <i>Meekrap, suiker en alcohol productie door Willem Heijbroek (1)</i> b. <i>Meekrap, suiker en alcohol productie door Willem Heijbroek (2)</i> c. <i>IJzer- en metaalindustrie door Ard-Jan Bruijs</i> 3 ^e leerjaar – module potmakerijen door Gerrit Groeneweg a. <i>Grondstoffen, techniek en assortiment</i> b. <i>Organisatie, handel, transport en concurrentie</i> c. <i>Nieuwe initiatieven, mechanisatie en industrialisatie</i>	Schooljaar 2016/2017 2017/2018
d. Het stimuleren van herstel, renovatie en verantwoorde herbestemming van industrieel erfgoed.	-	
e. Netwerkcontacten / samenwerking	Overleg Cultuur Historische Organisaties Bergen op Zoom <i>Namens SIEB: Willem Heijbroek</i>	Doorlopend

Bijlage

Overzicht mediaplantsingen 2016

Nr	Datum	Medium	Artikel
1	19 maart	Website Geschiedkundige Kring	A. van Loon: 'Hofzaallezing 4: Twee eeuwen scheepvaart in Bergen op Zoom'
2	30 maart	De Gazet	S. Franken: 'Laatste Hofzaallezing van het seizoen'
3	12 april	BN/DeStem	J. van de Kastele: 'Gered!' (p.4 S&S, Van Bergse Bodem)
4	3 mei	BN/DeStem	J. van de Kastele: 'Slachthuis in aanbouw' (p.4 S&S, Van Bergse Bodem)
5	27 mei	Nu.nl	Weekblad De Bode: 'Muurschildering Bergen op Zoom gered van de sloop'
6	30 mei	Erfgoedstem.nl	'Muurschildering Bergen op Zoom gered van de sloop'
7	1 juni	BoZ Bode	B. Engelen: 'Belichamende muurschildering nu voor altijd te bezichtigen' (p.3)
8	16 augustus	BN/DeStem	J. van de Kastele: 'Glasraam De Holland verdient beter dan nu' (.4 S&S, Van Bergse Bodem)
9	8 september	In Brabant	W. Heijbroek: 'Suikerfabriek De Zeeland herboren' (p. 22-33)

Overzicht lezingen/presentaties 2016

Nr	Datum	Wie	Onderwerp	Gelegenheid
1	22 maart	Gerrit	Twee eeuwen schippers en scheepvaart in Bergen op Zoom	Hofzaallezing
2	1 april	Gijs/Marc	Bergen op Stoom	De Leutige Bouwers (Lepelstraat)
3	31 oktober	Gerrit	Potmakers in Bergen op Zoom (1)	School voor geschiedenis module 2
4	7 november	Gerrit	Potmakers in Bergen op Zoom (2)	School voor geschiedenis module 2
5	14 november	Gerrit	Potmakers in Bergen op Zoom (3)	School voor geschiedenis module 2
6	12 december	Ard-Jan	IJzer- en metaalindustrie	School voor geschiedenis module 1
7	28 november	Willem	Meekrap, suiker en alcohol productie (1)	School voor geschiedenis module 1
8	6 januari '17	Marc	Vroege bedrijvigheid en industrie	School voor Geschiedenis, les 6
9	6 januari '17	Willem	Meekrap, suiker en alcohol productie (2)	School voor geschiedenis module 1